ननुश्रद्धान्वितोभूत्वात्मन्येवात्मानंपश्येदितिश्रद्धायाआत्मदर्शनेसाधनेष्वंतरंगत्वमुच्यतेकथंतस्याराजसत्वंतामसत्वंचोच्यतइत्यतआह सत्त्वेति प्राक्कर्मसंस्कारोपेतंयादृशंबुद्धिसत्वंसात्विकंराजसंवातदनुरूपैवसात्विक्यादिरूपादेवतादिपूजासुफलावश्यंभावनिश्चयात्मिकाश्रद्धापिभवति तथायंपुरुषोपिश्रद्धामयःश्रद्धाप्रधानोयोयच्छ्रद्धोयोययाश्रद्धयोपेतःसएवसइतिसात्विक्याश्रद्धयाउपेतःसात्विकएकराजस्याराजसस्तामस्यातामसइति एवंसतियदितातकूपभक्तःपूर्वपुण्यवशात्तांदेववन्मन्यतेतर्हितंसात्विकंपुंडलीकमिवदेवाअनुगृह्णंतिनित्यकर्मत्यागनिमित्तमपिदोषमस्यापनुदंति यदित्वेनंमंत्रादिनासिद्धंपूर्ववासनावशाद्यक्षादिरूपंमन्यतेतदातंराजसंराजसायक्षाएवानुगृह्णंति नास्यकामकारवतोनित्यकर्मत्यागजंदोषमपनेतुमर्हंति नहिदेवतापराधीयक्षैस्त्रातुंशक्यते यदित्वयंप्रेतःपितामत्कुटुंबंमाबाधिष्टेतिसर्वंधर्मंत्यक्त्वाएनमस्यप्रियंकूपंपूजयामीतिमन्यतेतदातंपितरिप्रेतत्वबुद्धियोगाद्विपर्यस्तंतामसंप्रेताएवानुगृह्णंतिक्षुद्रभोगैर्देवाश्वनरकेपातयंति ॥३॥ कुतएतदेवंकल्प्यतेयस्मात्सात्विकादयोदेवादीनेवयजंतेइत्याह यजंतइति यजंतेपूजयंति॥४॥सात्विकानांदौर्लभ्यमभिप्रेत्याह अशास्त्रेति शास्त्रंवेदादितद्विरोधिनाकौलिकाद्यागमेनविहितंघोरंस्वमांसहोमेनब्राह्मणलोहितादिनावादेवतासंतर्पणाद्यात्मकंयेजनास्तपस्तप्यंतेतानासुरनिश्चयान्विद्धीतिद्वयोःसंबंधःदंभोधर्मध्वजित्वं अहंकारःस्वस्मिन्पूज्यताबुद्धिःताभ्यांसंयुक्ताः कामरागोविषयाभिलाषः बलंसाहसेनापिविषयसाधनेउत्साहस्ताभ्यामन्विताः॥५॥ कर्शयंतःकृशंकुर्वंतः भूतग्रा

सत्वानुरूपासत्वस्यश्रद्धाभवतिभारत॥श्रद्धामयोयंपुरुषोयोयच्छ्रद्धःसएवसः॥३॥ यजंतेसात्विकादेवान्यक्षरक्षांसिराजसाः॥ प्रेतान्भूतगणांश्चान्येयजंतेतामसाजनाः॥४॥ अशास्त्रविहितंघोरंतप्यंतेयेतपोजनाः॥ दंभाहंकारसंयुक्ताःकामरागबलान्विताः॥५॥ कर्शयंतःशरीरस्थंभूतग्राममचेतसः॥ मांचैवांतःशरीरस्थंतान्विद्ध्यासुरनिश्चयान्॥६॥ आहारस्त्वपिसर्वस्यत्रिविधोभवतिप्रियः॥यज्ञस्तपस्तथादानंतेषांभेदमिमंशृणु॥७॥ आयुःसत्वबलारोग्यसुखप्रीतिविवर्धनाः॥ रस्याःस्निग्धाःस्थिराहृद्याआहाराःसात्विकप्रियाः॥८॥ कट्वम्ललवणात्युष्णतीक्ष्णरूक्षविदाहिनः॥ आहाराराजसस्येष्टादुःखशोकामयप्रदाः॥९॥

मंकरणसमूहं अचेतसोमूढाः मांचांतःशरीरस्थंभोक्तृरूपेणशरीरांतःस्थंमांपरमेश्वरंवाभोग्यस्यशरीरस्यकृशीकरणेनमदाज्ञालंघनेनवाकृशीकुर्वंतःतान्वित्ध्यासुरनिश्चयान् ॥६॥ अत्रसात्विकानांश्रद्धाराध्याहारयज्ञतपोदानानांपरिग्रहार्थंराजसतामसानांवर्जनार्थंचतेषांप्रत्येकंत्रैविध्यंविधीयते तत्रापिश्रद्धात्रैविध्यंआराध्यत्रैविध्यंचप्रागेवोक्तं आहारादीनांत्रैविध्यंप्रतिज्ञापूर्वकमाह आहारस्त्विति आह्रियतइत्याहारोन्नंअतःपरंप्रायेणपदार्थःस्पष्टः तथापिकचित्कचित्किंचित्किंचिद्व्याख्यायते ॥ ७ ॥ आयुर्जीवनं सत्त्वमुत्साहः बलंशक्तिः आरोग्यंरोगराहित्यं सुखंचित्तप्रसादः प्रीतिःअभिरुचिः एतेषांविवर्धनाःवृद्धिकराःतेआयुःसत्त्वबलारोग्यसुखप्रीतिविवर्धनाः रस्याःरसोपेताः स्निग्धाःस्नेहवंतः स्थिराःदेहेरसांशेनचिरकालस्थायिनः हृद्याःदृष्टमात्राएवहृदयप्रियाः आहाराःघृतक्षीरसितादयःसात्विकप्रियाः ॥ ८ ॥ कट्वितिअतिशब्दःसर्वत्रसंबध्यते अतिकटुर्निंबादि अत्यम्लातिलवणात्युष्णाःप्रसिद्धाः अतितीक्ष्णोमरीचादि अतिरूक्षःस्नेहशून्यःकंगुकोद्रवादिः अतिविदाहीराजिकादिः दुःखंतात्कालिकी पीडा शोकःपश्चाद्भाविदौर्मनस्यं आमयोधातुवैषम्यापादनेनरोगस्तत्प्रदाः ॥ ९ ॥

Digitized by Google